

Bedrägerier ökat, stölder och grov misshandel minskat

Stölder mot hushåll och grov misshandel har minskat medan bedrägerier har ökat kraftigt. Det visar rapporten *Brottsutvecklingen i Sverige 2006–2024* som Brå publicerar idag.

Andelen som utsätts för brott har totalt sett minskat under de senaste åren, enligt Brås sammanvägda bedömning av ett flertal källor. Utvecklingen har dock varierat bland de olika brottstyperna som studeras. Under 2020-talet har flera av de brott som riktas mot en enskild person, bland annat misshandel, rån och sexualbrott, minskat efter en ökning under 2010-talet. Även egendomsbrott mot hushåll, där bland annat bostadsinbrott, cykelstöld och bilstöld ingår, har minskat under den studerade perioden. Särskilt de bilrelaterade stölderna har minskat – exempelvis har anmälda bilstölder minskat med 85 procent under perioden 2006–2024.

- Minskningen av bilrelaterade stölder kan till stor del förklaras av att det sedan sent 1990-tal finns ett EU-direktiv om att alla nytillverkade bilar måste ha ett elektroniskt stöldskydd. Det har försvårat möjligheten att både bryta sig in i och att stjäla bilar, säger Sofie Lifvin, utredare på Brå.

Även grov misshandel som kräver sjukhusvård har minskat, vilket särskilt syns i att antalet patienter som vårdas efter skador från övergrepp har minskat sedan 2009.

- Minskningen i utsatthet för grov misshandel ser vi främst bland män, trots att grovt våld med kniv och skjutvapen ökade under 2010-talet. Minskningen gäller även för kvinnor om än inte lika markant. Generellt när det gäller misshandel så utsätts män oftare på offentliga platser och av alkoholpåverkade personer medan kvinnor oftare är upprepat utsatta och inom ramen för en nära relation, säger Bror Schylander, utredare på Brå.

Bedrägerier har ökat markant och den tydligaste ökningen har skett under 2000- och 2010-talet. Utvecklingen därefter varierar beroende på vilken typ av bedrägeri som studeras. Exempelvis har försäljningsbedrägerier fortsatt öka även under 2020-talet, medan kort- och kreditbedrägerier både har ökat och minskat. Införandet av en stark kundautentisering inom EU har sannolikt bidragit till minskningen av den senare typen av bedrägerier. Bedrägerier är dock en lukrativ brottstyp och motiverade gärningspersoner kan ibland anpassa brottsupplägg efter nya regelverk.

Fakta

Rapporten *Brottsutvecklingen i Sverige 2006–2024* (Brå 2026:4) fokuserar främst på brottslighet bland den vuxna befolkningen samt ungdomar från 15 år och uppåt. De brottstyper som studeras i rapporten är misshandel, rån, dödligt våld, hot, bedrägerier, sexualbrott, bostadsinbrott, cykelstöld samt bilrelaterade stölder. Flera olika källor har använts, dels brottsofferundersökningar som Brås Nationella trygghetsundersökning samt Skolundersökningen om brott, men även statistik över anmälda brott, misstänkta personer samt sjukvårdsstatistik.

Kontakt

- Sofie Lifvin, utredare: sofie.lifvin@bra.se, 08-518 32 406
- Bror Schylander, utredare: bror.schylander@bra.se, 08-518 32 436